

การศึกษาเชิงเปรียบเทียบคุณลักษณะการคิดเชิงบวก
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่มีระดับอัตมโนทัศน์และประสบการณ์ชีวิตแตกต่างกัน.

The Comparative Study of Positive Thinking for Senior High School Students under Nakhonratchasima Education Service Area VII with Different Levels of Self-Concept and Life Experiences.

* สัจจา ประเสริฐกุล¹
ชูศรี วงศ์รัตน์²
ระวีวรรณ พันธุ์พานิช³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเชิงเปรียบเทียบคุณลักษณะการคิดเชิงบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่มีระดับอัตมโนทัศน์และประสบการณ์ชีวิตแตกต่างกัน ผู้วิจัยดำเนินการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 382 คน ได้มาจากการกำหนดตัวอย่างสุ่มแบบสองขั้นตอน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดความคิดเชิงบวกแบบสอบถามอัตมโนทัศน์ และ

¹นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชำนาญการชำนาญ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

Satja Prasertkul. (2008). The Comparative Study of Positive Thinking for Senior High School Students under Nakhonratchasima Education Service Area VII with Different Levels of Self-Concept and Life Experiences.

This research intended to study the comparative of positive thinking for senior high school students with different levels of self-concept and life experiences. For research, 382 senior high school students under nakhonratchasima education service area VII were chosen by two-stage random sampling. Three instruments; positive thinking inventory; self-concept and life experiences questionnaire were used for data collection, with reliability of 0.917 0.909 and 0.786 respectively. The data were analyzed by basic statistics and two-way analysis of variance. The results of the research were as follows:

1. The senior high school students; the male students and the female students; the students from the high and middle levels of self-concept had positive thinking in rather high level, the students from the low level of self-concept had positive thinking in middle level, the students from the life experience in positive ways had positive thinking in rather high level, the students from the life experience in negative ways had positive thinking in middle level.

2. The male students and the female students had no difference of positive thinking. The students from the high level of self-concept had positive thinking higher than the students from the middle level of self-concept and the low level respectively. The students from the life experience in positive ways had positive

thinking higher than the students from the life experience in negative ways.

3. There was no interaction effect between gender and self-concept; gender and life experiences were on positive thinking for senior high school students.

Key word: Positive Thinking, Self-Concept, Life Experience, Analysis of Variance, Interaction

ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

ในสภาวะการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก สังคมและสิ่งแวดล้อม คนที่มีความสามารถในการคิด จะสามารถดำรงชีวิตได้ดีกว่า เพราะคนที่รู้จักคิด คนที่คิดเป็น จะสามารถแก้ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง จะเป็นคนที่มีความสุขมากกว่า(ชาติ แจ่มนุช. 2545: 3) จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการคิดได้มีนักคิด นักจิตวิทยาและนักการศึกษา แบ่งประเภทการคิดออกเป็นหลายแนวทางตามทฤษฎีของนักคิด เช่น กาย่(Gagne) จำแนกการคิดออกเป็น 2 แบบ คือการคิดที่มีจุดมุ่งหมายกับการคิดที่ไม่มีจุดมุ่งหมาย(ชาติ แจ่มนุช. 2545: 37-38 อ้างอิงจาก Gagne.) เดอ โบโน แบ่งการคิดออกเป็น 2 ประเภท คือ การคิดตามแนวตั้ง (Vertical Thinking) และการคิดตามแนวข้าง (Lateral Thinking) (ชาติ แจ่มนุช. 2545: 37-38 อ้างอิงจาก Edward De Bono. 1992) พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2533: 1-7) จำแนกการคิดออกเป็น 2 ประเภท คือ การคิดเป็น และการคิดไม่เป็น อรรถพรณ พรสีมา (2543: 5-7) จัดประเภทของการคิดใน 3 ประเด็นการจำแนกประเด็นแรกใช้เป้าหมายในการคิดเป็นเกณฑ์ อาจจัดได้ 2 ประเภท คือ การคิดอย่างมีเป้าหมาย และการคิดอย่างไร้เป้าหมาย คิดเลื่อนลอย คิดเพื่อเจ้อ ประเด็นที่สองใช้ทิศทางการคิดเป็นเกณฑ์ ก็สามารถกำหนดได้ 3 ประเภท คือ การคิดเชิงบวก การคิดเชิงลบ การคิดเชิงคู่ขนาน และประเด็นที่สามพิจารณาจากระดับคุณภาพของการคิด แบ่งเป็นการคิดพื้นฐาน การคิดระดับกลาง และการคิดระดับสูง

จากการจัดประเภทของนักคิด นักจิตวิทยาและนักการศึกษาดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจ ในประเด็นการคิดเชิงบวกของการจัดประเภทการคิดตามทิศทางการ

คิดเป็นเกณฑ์ของอรพวรรณ พรสีมา (2543: 5-6) ซึ่งหมายถึง การคิดที่ช่วยให้คนมีความสุข เกิดพลังสร้างสรรค์ ผู้คนรอบข้างสบายใจ เกิดความร่วมมือร่วมใจในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้แก่สังคม ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของการคิดเป็นที่ พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) (2533: 1-7) ได้กล่าวไว้ว่า การคิดเป็น เป็นการคิดถูกต้อง รู้จักคิด เป็นกรคิด ที่นำไปสู่ การดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงามทั้งหมด คิดแล้วเกิดประโยชน์ทั้ง ต่อตนเองและผู้อื่น และการคิดเชิงบวกยังมีส่วน ที่คล้ายกับ ความคิดเชิงสร้างสรรค์ ของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2545: 130-131) ว่าการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นการขยายขอบเขตความคิดออกไปจากกรอบความคิดเดิมที่มี อยู่สู่ความคิดใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อนเพื่อค้นหาคำตอบที่ดีที่สุดให้กับปัญหาที่เกิดขึ้น

ความคิดเชิงบวก เป็นพื้นฐานของการสร้างสติปัญญา ให้คนเราเกิดการแก้ไขปัญหาและการตัดสินใจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคิดที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเป็น โอกาสเปลี่ยนความพินาศมาสู่การพัฒนาคนที่มีความคิด ทางบวกจะเกิดความสุขได้ง่าย อันเนื่องมาจากการทำงาน ของสมองส่วนล่างที่สั่งการโดยจิตให้ฮอร์โมนความสุขหลั่ง ออกมา หัวใจเต้นช้าลงความดันเลือดลดลง หายใจช้าลง และภูมิต้านทานสูงขึ้น นอกจากนี้คนที่มีความคิดเชิงบวกจะเป็น คนที่มีอารมณ์ผ่อนคลาย ผ่อนคลาย รู้สึกดีกับตัวเองและคนอื่น ลดความเครียด พอใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น สร้างบรรยากาศและ ความสุขให้แก่ตนเองและผู้อื่นได้ การคิดเชิงบวก เป็นการคิดที่ ไม่ออกมาในรูปของการทำลายตนเอง หรือต่อสู้ก้าวร้าวทำลาย กันและกัน ในขณะที่เดียวกันความคิด เชิงบวกจะเป็น จุดเริ่มต้นของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดประดิษฐ์ค้นคว้า หาแนวทางที่ส่งผลออกมาในรูปสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์สุข (นิภา แก้วศรีงาม. 2547: 76 ; วิรตี ศรีอ่อน. 2546: 42-43 ; วิทยา นาควัชร. 2548: 49) ซึ่งความคิดเชิงบวก ประกอบด้วย คุณลักษณะ 10 ประการ ได้แก่ ความเชื่อ ความยึดมั่นในคุณธรรม การสำรวจ-ความตั้งใจ การมองโลก ในแง่ดี ความกระตือรือร้น ความมุ่งมั่น ความกล้าหาญ ความ

มั่นใจ ความอดทน และความสุขุม (สก็อตต์ เวนเทอร์ลลา. 2545: 99-103)

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวรติ วรรณ อมาตยกุล (2545: 63-74)กล่าวว่า ความคิดเชิงบวกเกิด จากความเชื่อโดยเฉพาะความเชื่อเกี่ยวกับตัวเอง ถ้าเราคิดว่า เราทำได้เราก็ทำได้ ภาพพจน์ของตัวเองหรือ อัตมโนทัศน์ เป็นความรู้สึกที่มีต่อตัวเราเอง เป็นตัวกำหนดความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรม บุคคลที่มีภาพพจน์ของตัวเองด้าน บวก จะมีความรู้สึกที่ดี มีทัศนคติเชิงบวก มีความคิดเชิงบวก ซึ่งทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองและประสบความสำเร็จ ซึ่ง ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองนี้จะถูกปลุกฝังจากประสบการณ์ที่ ผ่านมาในอดีต จากพฤติกรรมของคนรอบข้างที่แสดงกับเราอาจ เป็นด้านบวกหรือด้านลบ, ความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ผ่านมา ในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับที่ วิรตี ศรีอ่อน (2546: 42) ได้กล่าวไว้ ว่าความคิดเชิงบวกจะเกิดขึ้นได้โดยอัตโนมัติจากการที่บุคคล นั้นได้รับ การอบรมเลี้ยงดูและเติบโตขึ้นมาในสภาพแวดล้อมที่ ดีมาก ทำให้กลายเป็นคนที่มองสิ่งต่างๆ ด้วยมุมมองทางบวกได้

อารี พันธุ์ณี (2547: 4) ยังได้กล่าวไว้ว่า ประสบการณ์ชีวิต ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าของชีวิตไม่ ว่าจะเป็นเหตุการณ์ที่ดี สมหวัง ผิดหวัง สำเร็จ ล้มเหลว เสียใจ เศร้าใจ อิมเมจใจ หากเป็นสิ่งที่ดี สำเร็จ ก็ทำให้มีกำลังใจที่จะ ก้าวเดินต่อไป มีความรู้สึกที่ดี มีความคิดที่ดี แต่หากสูญเสีย ล้มเหลว ประสบการณ์เหล่านั้น จะทำให้สัมผัสกับความรู้สึก สูญเสีย เจ็บปวด และเป็นทุกข์ สอดคล้องกับที่ สก็อตต์ เวน เทอร์ลลา (2545: 100) กล่าวไว้ว่า ความคิดเชิงบวกเกิดมา พร้อมกับที่บุคคลเกิดมาแต่ถูกบดบังด้วยสภาวะการณ์ สถานการณ์ และเหตุการณ์ต่างๆ ในแง่ลบในระดับที่แตกต่าง กันออกไป เด็กๆ ซึ่งเคยมองโลกในแง่ดี จะเปลี่ยนมุมมองที่มี ต่อโลกในแง่ร้ายมากยิ่งขึ้นหลังจากต้องประสบ พบเจอกับ สภาวะการณ์ สถานการณ์ และเหตุการณ์ต่างๆ ในแง่ลบซ้ำๆ นั่นก็คือประสบการณ์ชีวิตนั่นเอง จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็น ว่าสิ่งที่มีอิทธิพล และส่งผลต่อความคิดเชิงบวกก็คือ ภาพพจน์ ของตัวเองหรืออัตมโนทัศน์และประสบการณ์ชีวิต ซึ่งอัตมโน

ทัศน์ เป็นปัจจัยภายในตัวบุคคลและประสบการณ์ชีวิตเป็นปัจจัยภายนอกตัวบุคคล นั่นเอง

จากความสำคัญและคุณลักษณะของความคิดเชิงบวก ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยในลักษณะการศึกษาเชิงเปรียบเทียบคุณลักษณะการคิดเชิงบวก ตามทฤษฎีของ สก็อตต์ เวนเทอร์ลลา (2545: 101-103) ที่ประกอบด้วยคุณลักษณะ 10 ประการ อันได้แก่ ความเชื่อ ความยึดมั่นในคุณธรรม การสำรวจความตั้งใจ การมองโลกในแง่ดี ความกระตือรือร้น ความมุ่งมั่นความกล้าหาญ ความมั่นใจ ความอดทน และความสุขุม โดยศึกษากับ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) ซึ่งอยู่ในช่วงของวัยรุ่น เป็นวัยที่อยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลง จากความเป็นเด็กสู่ ความเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีความเคร่งเครียดทางด้านอารมณ์ เป็นวัยที่มีปัญหาในด้านต่างๆ อันอาจก่อให้เกิดความทุกข์และความล้มเหลวในชีวิต ผู้วิจัยมีความสนใจว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีความคิดเชิงบวกมากน้อยเพียงใด โดยเปรียบเทียบจากปัจจัยที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อความคิดเชิงบวกอันได้แก่ อัตมโนทัศน์ ประสบการณ์ชีวิตและเพศ รวมทั้งต้องการทราบว่า มีผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยดังกล่าวแบบ 2 ปัจจัย ที่มีต่อความคิดเชิงบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเชิงบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามเพศ ระดับอัตมโนทัศน์ และประสบการณ์ชีวิต
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเชิงบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่มีเพศแตกต่างกัน ระดับอัตมโนทัศน์แตกต่างกัน และประสบการณ์ชีวิตแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เพศกับอัตมโนทัศน์ เพศกับประสบการณ์ชีวิต และอัตมโนทัศน์กับประสบการณ์ชีวิต ที่มีต่อความคิดเชิงบวก

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่มีเพศ ระดับอัตมโนทัศน์ และ ประสบการณ์ชีวิตแตกต่างกัน มีระดับความคิดเชิงบวกแตกต่างกัน

2. มีผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศและตัวแปรอัตมโนทัศน์ที่ส่งผลต่อความคิดเชิงบวกของนักเรียน

3. มีผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศและตัวแปร ประสบการณ์ชีวิตที่ส่งผลต่อความคิดเชิงบวกของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) ที่กำลังศึกษาใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 382 คน จากการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two – Stage Random Sampling)

ขั้นตอนที่ 1 ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียน เป็นชั้นของการสุ่ม (Strata) และโรงเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม (Sampling Unit) โดยดำเนินการสุ่มโรงเรียนเป็นจำนวน 1 ใน 3

ขั้นตอนที่ 2 ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น 2 มิติ (Two – Phases Stratified Random Sampling) โดยใช้ระดับชั้น และเพศ เป็นชั้นของการสุ่ม (Strata) และมีนักเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม (Sampling Unit) ได้จำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียนซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้
 - 1.1 เพศ จำแนกเป็น เพศชาย และเพศหญิง
 - 1.2 อัตมโนทัศน์ จำแนกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง
 - 1.3 ประสบการณ์ชีวิต จำแนกเป็น ประสบการณ์ชีวิตทางบวก และประสบการณ์ชีวิตทางลบ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเชิงบวก(Positive Thinking)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบวัดความคิดเชิงบวก จำนวน 50 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.173 – 0.535 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.917 แบบสอบถามอัตมโนทัศน์ จำนวน 50 ข้อ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.909 และแบบสอบถามประสบการณ์ชีวิต จำนวน 19 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.287 – 0.766 มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.786

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางระหว่างตัวแปรเพศกับระดับอัตมโนทัศน์ และระหว่างเพศกับประสบการณ์ชีวิต

ผลการวิจัย

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีความคิดเชิงบวก อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความคิดเชิงบวกค่อนข้างสูง นักเรียนที่มีระดับอัตมโนทัศน์ในกลุ่มสูง และกลุ่มปานกลางมีความคิดเชิงบวก ค่อนข้างสูง ส่วนนักเรียนที่มีระดับอัตมโนทัศน์ในกลุ่มต่ำมีความคิดเชิงบวก ปานกลาง นักเรียนที่มีประสบการณ์ชีวิตทางลบมีความคิดเชิงบวกปานกลาง ส่วนนักเรียนที่มีประสบการณ์ชีวิตทางบวกมีความคิดเชิงบวก ค่อนข้างสูง

2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเชิงบวก ไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่มีระดับอัตมโนทัศน์ในกลุ่มสูงมีความคิดเชิงบวกสูงกว่านักเรียนที่มีระดับอัตมโนทัศน์ในกลุ่มปานกลาง และกลุ่มต่ำ ตามลำดับ นอกจากนี้ความคิดเชิงบวกมีแนวโน้มสูงขึ้นตามระดับอัตมโนทัศน์จากกลุ่มต่ำ สู่กลุ่มปานกลางและกลุ่มสูง อย่างชัดเจน

4. นักเรียนที่มีประสบการณ์ชีวิตทางบวกมีความคิดเชิงบวกสูงกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ชีวิตทางลบ และความคิดเชิงบวกมีแนวโน้มสูงขึ้นตามกลุ่มนักเรียนที่มีประสบการณ์ชีวิตทางลบสู่ประสบการณ์ชีวิตทางบวก อย่างชัดเจน

5. ปฏิสัมพันธ์แบบ 2 ปัจจัย ที่เกิดจากตัวแปรเพศกับระดับอัตมโนทัศน์ และเพศกับประสบการณ์ชีวิต ไม่ส่งผลร่วมกันต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยของการศึกษาเชิงเปรียบเทียบคุณลักษณะการคิดเชิงบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่มีระดับอัตมโนทัศน์ และประสบการณ์ชีวิตแตกต่างกัน ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีความคิดเชิงบวกอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง เนื่องจากนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 คือนักเรียนที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 -6) มีช่วงอายุอยู่ระหว่างย่างเข้าปีที่ 16 ถึง 18 ปีเต็ม ซึ่งเป็นช่วงหนึ่งของชีวิตโอกาสที่จะพบเจอกับสภาวะการณ์ สถานการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ ในแง่ลบน้อยมาก ดังที่ สก็อตต์ เจนเทรลลา (2545: 100) กล่าวไว้ว่า ความคิด เชิงบวกเกิดมาพร้อมกับที่บุคคลเกิดมาแต่จะถูกบดบังด้วยสภาวะการณ์ สถานการณ์ และเหตุการณ์ต่างๆ ในระดับที่แตกต่างกัน และ จะลดน้อยลงหลังจากต้องประสบ พบเจอกับสภาวะการณ์ สถานการณ์ และเหตุการณ์ต่างๆ ในแง่ลบ อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษากำลังอยู่ในวัยเรียน ซึ่งเวลาและการดำเนินชีวิตส่วนใหญ่จะอยู่ในโรงเรียน และที่บ้าน ทั้งที่บ้านและโรงเรียนล้วนเป็นสถานที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี ทำให้เป็นบุคคลที่มีมองสิ่งต่างๆ ด้วยมุมมองทางบวกได้ทันที และความคิดเชิงบวกก็จะเกิดขึ้นได้โดยอัตโนมัติ (วิรัตน์ ศรีอ่อน. 2546: 42) และจากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีความคิดเชิงบวกค่อนข้างสูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสภาวะการณ์ สถานการณ์ เหตุการณ์ต่างๆ และสภาพแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดีถึงดี

2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเชิงบวก ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเชิงบวกของนักเรียนชาย ($\bar{X} = 133.966$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยความคิดเชิงบวกของนักเรียนหญิง ($\bar{X} = 128.863$) เล็กน้อย ทั้งนี้เนื่องจากในสภาวะการณ์ปัจจุบัน นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีโอกาส

ในการเรียนรู้เท่าเทียมกัน โดย การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครูนั้นเปิดโอกาสให้ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแนนน้อย แจ็งศิริกุล (2530: 96) ที่พบว่า เด็กชายและเด็กหญิงมีรูปแบบการคิดไม่แตกต่างกัน และผลงานวิจัยของ ชลาลัย สอนสุวิทย์ (2537: บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีแบบการคิดแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้งสภาพการอบรมเลี้ยงดูและการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของสังคมมีความเท่าเทียมกันทั้งเพศชายและเพศหญิง ไม่แยกแยะว่ากิจกรรมใดสำหรับเพศชายหรือเพศหญิงเท่านั้น ทำให้นักเรียนชายและนักเรียนหญิงได้พบเจอกับสถานการณ์ สถานการณ์ และเหตุการณ์ต่างๆ ในลักษณะที่เหมือนกัน ดังที่ สุวิทย์ มูลคำ (2548: 145-146) อธิบายไว้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดของบุคคล อันได้แก่ พื้นฐานทางครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ประสบการณ์ชีวิต วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม และ สุนทรีย ใ้วตระกูล (2544: 148-149) อธิบายไว้ว่า ผู้ชายและผู้หญิงแตกต่างกันทางสรีรวิทยา หรือมีความแตกต่างทางด้านร่างกายแต่ความแตกต่าง ทางพฤติกรรมของหญิงและชายขึ้นอยู่กับสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งสภาพสังคมและวัฒนธรรมของไทยในปัจจุบันให้ความเท่าเทียมกันทั้งเพศชายและเพศหญิงส่งผลให้นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความคิดเชิงบวกไม่แตกต่างกัน

3. นักเรียนที่มีระดับอัตมโนทัศน์ในกลุ่มสูงมีความคิดเชิงบวกสูงกว่านักเรียนที่มีระดับอัตมโนทัศน์ในกลุ่มปานกลาง และกลุ่มต่ำตามลำดับ อัตมโนทัศน์คือภาพพจน์ของตนเอง เป็นความรู้สึกที่มีต่อตัวเอง อัตมโนทัศน์เป็นตัวกำหนดความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมของบุคคล บุคคลที่มีภาพพจน์ของตนเองด้านบวก จะมีความรู้สึกที่ดีมีทัศนคติเชิงบวก มีความคิดเชิงบวก (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2545: 63-74) จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีแนวโน้มของความคิดเชิงบวกจะสูงขึ้นตามระดับอัตมโนทัศน์จากกลุ่มต่ำ สู่กลุ่มปานกลางและกลุ่มสูงอย่างชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของ พรณี ชูทัย เจนจิต (2533: 184-187) อธิบายไว้ว่า อัตมโนทัศน์เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบขึ้นอยู่กับว่าประเมินตัวเองไปในทิศทางใด และพฤติกรรมก็จะมีอิทธิพล

ต่อความเชื่อและความคิดของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ วิรตี ศรีอ่อน (2546: 42-43) กล่าวไว้ว่า การมองตัวเองว่าดี มองคนอื่นว่าดี หรือมองสิ่งต่างๆ ว่าดีจะทำให้กลายเป็นบุคคลที่มองสิ่งต่างๆ ด้วยมุมมองทางบวก และมีความคิดเชิงบวกในที่สุด จากข้อมูลที่กล่าวมาทั้งหมดบ่งชี้ให้เห็นถึงสารสนเทศการวิจัยที่สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียน โดยตระหนักถึงความสำคัญของอัตมโนทัศน์ในการส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนเกิดความคิดเชิงบวก

4. นักเรียนที่มีประสบการณ์ชีวิตทางบวกมีความคิดเชิงบวกสูงกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์ชีวิตทางลบ เนื่องจากประสบการณ์ชีวิตทางบวกหมายถึงการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องราวปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สิ่งแวดล้อม สถานการณ์ และเหตุการณ์ต่างๆ ที่ตนได้เคยพบเห็นหรือประสบมาแล้ว ขณะดำเนินชีวิต ที่ทำให้เกิดความรู้สึกดีใจ พึงพอใจ ภาคภูมิใจ สุขใจ มีความสุข และประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่มีอิทธิพลต่อความคิดเชิงบวกมาก และมากกว่าประสบการณ์ชีวิตทางลบ ซึ่งหมายถึง การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องราวปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สิ่งแวดล้อม สถานการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ ที่ตนได้เคยพบเห็นหรือประสบมาแล้ว ขณะดำเนินชีวิต ที่ทำให้เกิดความรู้สึกเสียใจ ไม่พอใจ เศร้าใจ สลดใจ มีความทุกข์ และเกิดความล้มเหลว ไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งประสบการณ์ชีวิตเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อความรู้สึก เจตคติ ความคิด และการเรียนรู้อันนำไปสู่พฤติกรรม ถ้าบุคคลมีประสบการณ์ที่ดีก็จะส่งผลให้เกิดความรู้สึกพึงพอใจ มีเจตคติที่ดี มีความคิดที่ดีหรือมีความคิดเชิงบวก และเกิดพฤติกรรมที่ดีในที่สุด จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าประสบการณ์ชีวิตมีอิทธิพลต่อความคิดเชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอารี พันธุ์มณี (2547: 4) ที่ว่าประสบการณ์ชีวิต เป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าของชีวิต ไม่ว่าจะเหตุการณ์ที่ดี สมหวัง ผิดหวัง สำเร็จ ล้มเหลว เสียใจ เศร้าใจ อิมเมจ หากเป็นประสบการณ์ที่ดี ประสบความสำเร็จ ก็ทำให้นักคนมีกำลังใจที่จะก้าวเดินต่อไป มี

ความรู้สึกที่ดี มีความคิดที่ดี แต่ถ้าหากเป็นประสบการณ์ที่ต้องสูญเสีย ประสบความล้มเหลว ประสบการณ์เหล่านั้น จะทำให้บุคคลสัมผัสกับความรู้สึกสูญเสีย เจ็บปวดและเป็นทุกข์ แสดงให้เห็นว่า ถ้าบุคคลมีประสบการณ์ชีวิตที่ดี สมหวัง มีความสุข จะมีความรู้สึกต่อสิ่งต่างๆ ในแง่ดี และมีความคิดเชิงบวกในที่สุด

5. ปฏิสัมพันธ์แบบ 2 ปัจจัย ที่เกิดจากตัวแปรเพศกับระดับอัตมโนทัศน์ และเพศกับประสบการณ์ชีวิต ไม่ส่งผลร่วมกันต่อการคิดเชิงบวกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 แสดงว่า ความคิดเชิงบวกของนักเรียนที่ศึกษาจากตัวแปรเพศกับอัตมโนทัศน์ และ ตัวแปรเพศกับประสบการณ์ชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน ผลการทดสอบจึงพบว่า ไม่เกิดผลปฏิสัมพันธ์กันซึ่งปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนั้นจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อตัวแปรที่ศึกษานั้นร่วมกันส่งผลต่อตัวแปรตาม เมื่อพิจารณาเพศกับระดับอัตมโนทัศน์ และเพศกับประสบการณ์ชีวิต พบว่ามีแนวโน้มของ การเปลี่ยนแปลงของความคิดเชิงบวกไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยไม่แตกต่างกัน ทำให้นักเรียนที่มีความแตกต่างระหว่างเพศมีอัตมโนทัศน์ และ ได้รับประสบการณ์ชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า นักเรียนมีความคิดเชิงบวกสูงขึ้นตามระดับอัตมโนทัศน์และประสบการณ์ชีวิต ซึ่งเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์สำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียนอันได้แก่ พ่อ - แม่ ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 พ่อ - แม่ ผู้ปกครองควรส่งเสริมให้บุตรมีอัตมโนทัศน์ในระดับที่สูงที่สุดเท่าที่ จะเป็นไปได้เพื่อพัฒนาความคิดเชิงบวกให้บุตร

1.2 ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียน ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่ดี มีความพึงพอใจ ภาคภูมิใจ สุขใจ มีความสุข และประสบความสำเร็จ ให้มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์และสถานการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ในระดับที่สูงที่สุด และได้รับประสบการณ์ชีวิตในทางบวก อันจะส่งผลต่อการพัฒนาความคิดเชิงบวกในตัวนักเรียนต่อไป

1.3 นักเรียนควรสร้างวิสัยทัศน์ให้กับตนเอง หาแนวทางและวิธีพัฒนาอัตมโนทัศน์ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาความคิดเชิงบวกในตัวนักเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรออกแบบการวิจัยในรูปแบบอื่นๆ เช่น การศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะการคิด เชิงบวก การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และการวิจัยเชิงคุณภาพ รวมทั้งการศึกษาเชิงพัฒนาการภาคตัดขวาง (Cross-sectional Study) และการศึกษาพัฒนาการ ในระยะยาว (Longitudinal Method) เพื่อให้ได้สารสนเทศของการวิจัยที่หลากหลาย และมีประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความคิดเชิงบวก

2.2 ควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่นที่แตกต่างออกไปจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ เช่น เด็กที่อยู่ในสถานพินิจ กลุ่มของผู้ต้องหาในเรือนจำ กลุ่มของผู้ป่วย เป็นต้น เพื่อนำสารสนเทศที่ได้จากการวิจัยไปใช้พิจารณาหาแนวทางป้องกันและแก้ไข ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่อไป

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). **ลายแทงนักคิด**. กรุงเทพฯ: ชัคเซสมิ์เดีย.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2545). **คิด-ทำ ด้านบวก**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ชม ภูมิภาค. (2516). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชลาลัย สอนสุวิทย์. (2537). **การศึกษาแบบการคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดตาก**.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ชาติ แจ่มนุช. (2545). **สอนอย่างไรให้คิดเป็น**. กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.
- นิภา แก้วศรีงาม. (2547, ธันวาคม). **ความคิดเชิงบวก(Positive Thinking) พึงคิดว่า"ทุกปัญหามีทางออก
ไม่ใช่ทุกทางออกเป็นปัญหา"**. วารสารวงการครู. 1(12): 76-78.
- แน่น้อย แจ่มศิริกุล. **การศึกษาแบบการคิดและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย**.
ปริญญาโท กศ.ม.(การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2533). **เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว เล่ม 1
หน่วยที่ 4(อัตมโนทัศน์)**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พระเทพเวที(ป.อ. ปยุตตโต). (2533). **วิถีคิดตามหลักพุทธธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตตโต). (2545). **พัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- วิทยา นาควัชระ. (2548). **วิถีคิด ให้ชีวิตเป็นสุข**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: กู้ดบุค.
- วิรตี ศรีอ่อน. (2546, ธันวาคม). **Positive Thinking**. นิตยสาร HEALTH & CUISINE . 3(35): 41-46.
- สก็อตต์ เวนเทอร์ลดา. (2545). **อาณาภาพแห่งความคิดเชิงบวกในโลกธุรกิจ**. แปลโดย วิทยา พลายมณี. กรุงเทพฯ:
เอ.อาร์ บีซิเนส เพรส.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธา.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2548). **พิมพ์ครั้งที่ 5. ครบเครื่องเรื่องการคิด**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อรพรรณ พรสีมา. (2543). **การคิด**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาทักษะการคิด.
- อารี พันธุ์ณี. (2547, กันยายน). **พลังความคิดเชิงบวก พลังสู่ความสำเร็จ**. จดหมายข่าวมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. 9(126): 4-9.